

Prof. PhDr. Dobroslav Orel

* 15.1.1870

+ 18.2.1942

Rektor UK 1931/32

O obraze:

olej na plátne, 100 x 85 cm,
autor: akad. maliar Josef A. Král (1937), umiestnenie: Rektorská sieň, majetok UK

- Stredoškolské štúdium - gymnázium vo Viedni, v Prahe a v Kolíne, 1890
- Vysokoškolské štúdium - Diecesní bohoslovecký ústav v Hradci Králové, 1894 a FIF Karlo - Ferdinandovej univerzity (teraz Univerzita Karlova) v Prahe, 1907, PhDr. na FIF Univerzity vo Viedni, 1914
- 1894 - 1899 kňaz
- 1899 - 1907 učiteľ hudby na stredných školách pri teologickom ústave v Hradci Králové
- 1907 - 1910 katechét Reálneho gymnázia v Prahe - Holešovicích
- 1910 - 1919 profesor hudby na Pražskom konzervatóriu
- 1919 - 1921 profesor cirkevnej hudby Teologickej fakulty UK v Prahe
- 1919 - riadny profesor cirkevnej hudobnej vedy Katolíckej bohosloveckej fakulty v Bratislave
- 1921 - 1938 riadny profesor hudobnej vedy FIF UK v Bratislave
- 1922 - 1938 riaditeľ Seminára hudobnej vedy FIF UK
- 1933 - 1934 súčasne prednáša hudobnú vedu na Teologickom ústave františkánov v Bratislave
- 1931/32 - rektor UK
- 1932/33 - prorektor UK
- 1923/24 - dekan FIF UK
- 1922/23, 1924/25, 1925/26 - prodekan FIF UK
- 1937 - 1938 senátor AS UK
- 1939 - penzionovaný

Popredný hudobný vedec, ktorý významnou mierou prispel k objasneniu základov hudobného diania v našich krajinách. Poukázal na jeho slohové zaujímavosti a na vplyvy rozličných európskych hudobných smerov. Vypracoval základný a vedecky prísne podložený názor na dobu našich cirkevných spevov a duchovnej piesne a osvetlil ich kultúrny význam pre naše Slovensko. Po príchode na Slovensko sa podujal na evidovanie slovenských hudobných prameňov, zber a výskum slovenských ľudových piesní. V koncertnom živote pomáhal presadzovať diela pôvodných slovenských skladateľov (J. L. Bella, Š. Fajnor, M. Lichard, M. Schneider-Trnavský, V. Figuš-Bystrý). Ako hudobný pedagóg pomáhal pri zakladaní slovenského hudobného školstva a vychoval prvú generáciu slovenských muzikológov (K. Hudec, F. Zagiba, Z. Bokesová). Na filozofickej fakulte založil a vybudoval seminár hudobnej vedy a jej knižnicu. Na výzvu Ministerstva s plnou mocou pre správu Slovenska založil roku 1921 Akademický spevácky zbor, ktorý vystupoval na slávnostiach poriadaných UK (slávnostné otvorenie FIF UK, inaugurácia rektorov a i. akciách).

Publikácia a inosť

- Rukovň chorálu ímského (1899)
- Roráty a adventní písně s notami pro lid (1910)
- Gradulae parvum (1912-spoluvydavateľ)
- Proprium provinciae Pragensis ad Gradualae Romanum (1913 - spoluvydavateľ)
- Speciálník královéhradecký (1914) - dizertačná práca
- Český kancionál (1921 - spoluautor)
- Kancionál Franus v (1922)
- Staro české roráty (1922)
- Poátky umělého vícehlasu v našich (1922)
- Ján Levoslav Bella (1924)
- Antonín Dvořák a F. Erkel (1924)
- František Liszt a Bratislava (1925)
- Vít Novák a Slovensko (1928)
- Tschechoslowaken 1924 (1928)
- Hudební památky františkánské knihovny v Bratislavě (1930)
- Hudební památky Slovenska (1931)
- Štefan Fajnor, slovenský skladateľ (1935)
-

- Státní hymna eskoslovenská (1935)
- Hudební prvky svatováclavské (1936)
- Ako skladate zložil roku 1910 pre chlap enský a mužský dvojzbor skladbu Ecce sacerdos magnus

lenstvo vo vedeckých spoločnostiach a odborných komisiách

Predseda Slovenského výboru Ústavu pre ľudovú pieseň, **riadiť** Ústavu pre hudobnú vedu, **tajomník** SND, **len** Učenej spoločnosti Šafárikovej, Kuratória pre postavenie univerzitného internátu a akademickej menzy, stavebnej komisie UK, hospodársko-finančnej komisie UK, **čestný člen** Kola muzikológov Poľnanskej univerzity.

Vyznamenania

- Veľkodôstojník Radu Rumunskej koruny
- nositeľ Štátnej ceny pre hudobné umenie

Pramene a bibliografia

- Archív UK, fond RUK, I., kart. 22. reštopujúceho rektora prof. A. Milotu prednesená 5.12.1931 pri inštalácii rektora prof. D. Orla
- Archív UK, fond FIF UK, kart. 70, fond Učenia UK, kart. 7
- Archív FIFUK, fond Osobné spisy - D. Orel
- Státní oblastní archiv Zámorsk. Výpis z katalógu seminaristov z rokov 1803 - 1893. fond: Biskupský seminár Hradec Králové, kniha 7, fol. 315.
- Ročenka University Komenského za študijný rok 1924-1925. Bratislava 1925, s. 28.
- Soznam osôb a ústavov taktiež štátnych skúšobných komisií podľa stavu na začiatku študijného roku 1932-33. Bratislava 1932, s. 21.
- Masaryk v slovníku naučném. Praha 1931, V. díl, s. 388-389.
- Dolan O.:Prehľad profesorov 1919-1966. Prehľad pracovísk 1919-1948. Bratislava 1968, s. 110-111, 226.
- 50 rokov Univerzity Komenského. Vydané príležitosti 50. Výročia založenia Univerzity Komenského. Bratislava 1969, s. 315.
- Encyklopédia Slovenska. Bratislava 1980, IV. zv., s. 214.
- Pedagogická encyklopédia Slovenska. Bratislava 1984, I. zv. s.669.
- Slovenský biografický slovník (od roku 833 do roku 1990). Martin 1990. IV.zv.,s.345.
- Stručný pohľad na Univerzitu Karlovu v Praze,1997.

Spracoval: PhDr. Viliam Csáder, vedúci Archívu UK